

گردهمایی‌های آینده

اخبار و یادداشت‌ها

دهمین سمینار معادلات دیفرانسیل
و سیستم‌های دینامیکی

۱۵ و ۱۶ آبان‌ماه ۱۳۹۲

دانشگاه مازندران

آخرین خبر در مورد اعداد اول دوقلو

دکتر یتانگ ژنگ (Yitang Zhang)

بسیاری از عددهای اول به صورت جفت‌هایی به شکل p و $p + 2$ هستند، مانند ۳ و ۵، ۱۱ و ۱۳، ۲۹ و ۳۱. حدسی در نظریه اعداد وجود دارد که ادعا می‌کند تعداد این‌گونه جفت‌ها نامتناهی باشد. برون در ۱۹۱۹ اثبات کرد که بی‌نهایت عدد اول p موجود است به طوری که $p + 2$ حاصل ضرب حداکثر ۹ عدد اول است. این اثبات توسط سایر ریاضی‌دانان ارتقا یافت کرد به طوری که در ۱۹۲۴، رادماخر عدد موجود در کار برون را از ۹ به ۷ کاهش داد. در ۱۹۳۰ بوخشتاب این تعداد را به ۶ و در ۱۹۳۸ به ۵ رساند. ونگ با مفروض دانستن صورت تعمیم یافته فرضیه ریمان در ۱۹۶۲ نشان داد که بی‌نهایت عدد اول p موجود است به قسمی که $p + 2$ حاصل ضرب حداکثر ۳ عدد اول است. با این حال بوخشتاب در ۱۹۶۵ و بدون در نظر گرفتن صحت فرضیه ریمان توانست اثبات کند که به ازای عدد ثابت c ، بی‌نهایت عدد اول p موجود است به قسمی که $p + 2$ حاصل ضرب حداکثر $c = 2$ عدد اول است.

چن در مقاله‌ای که در ۱۹۷۳ منتشر گردید اثبات کرد که عدد $c = 2$ برای اثبات بوخشتاب کفایت می‌کند. اخیراً (۱۷ آوریل) مجله بسیار معتبر «Annals of Mathematics» مقاله‌ای را دریافت می‌کند که در آن نویسنده ادعا می‌کند گام بزرگی را برای حل حدس اعداد دوقلو یافته است. جالب است که دقیقاً بعد از سه هفته از ارسال مقاله به داوران، ژنگ گزارش دآوری مقاله‌اش را دریافت کرده که در آن از این مقاله به عنوان مقاله‌ای درجه یک یاد کرده و به تحسین کارش پرداخته‌اند. این نویسنده، دکتر «یتانگ ژنگ» (Yitang Zhang) اهل کشور چین و استاد دانشگاه نیو همپشایر (New Hampshire) می‌باشد که بعد از اخذ دکترای

با کمال مسرت به استحضار علاقه‌مندان می‌رساند، دانشکده علوم ریاضی دانشگاه مازندران در روزهای ۱۵ و ۱۶ آبان‌ماه ۱۳۹۲ افتخار برگزاری دهمین سمینار معادلات دیفرانسیل و سیستم‌های دینامیکی را دارد.

علاقه‌مندان به ارسال مقاله می‌توانند با مراجعه به وبسایت کنفرانس از شرایط و شیوه ارسال مقالات اطلاع یابند و قالب نمونه مقالات را دریافت نمایند. لازم به ذکر است که تنها مقالاتی که در این قالب تهیه شده باشند مورد بررسی قرار خواهند گرفت. مقالاتی که بیش از یک نویسنده دارند باید فقط توسط یکی از نویسندگان (یک بار) ارسال شوند.

نشانی دبیرخانه: دانشکده علوم ریاضی، دانشگاه مازندران، بابلسر، صندوق پستی: ۴۷۴ - ۹۵۴۴۷.

ثبت نام با ارسال مقاله: از نیمه دوم مردادماه لغایت نیمه اول شهریورماه.

وبسایت: <http://www.isconferences.ir/398/fa>

نشانی الکترونیک: 10sded@umz.ac.ir

عبدالعلی نعمتی

نماینده انجمن در دانشگاه مازندران

★ ★ ★

بدین وسیله از مؤلفین، مترجمین و ناشرین معتبر علمی و دانشگاهی دعوت می‌شود کتاب‌های منتشر شده جدید خود را در حوزه‌های مختلف علوم ریاضی جهت معرفی در خبرنامه انجمن ریاضی ایران به دبیرخانه انجمن ارسال نمایند.

حقایق ریاضی را گردآوری کند یا حتی خود نویسنده برای اولین بار برهان‌هایی را در نوشته خود رقم بزند بی آن‌که سیاقی را در نگارش لحاظ کند. این بیشتر به آهنگ‌سازی می‌ماند که بی احساس، اصول اولیه کنار هم گذاشتن نُت‌ها را رعایت کند و از اعجاز آهنگ‌سازی بی‌بهره باشد.

یک نویسنده مطالب علمی باید بداند که همیشه هدف دوم از نوشتن، انتقال مفاهیم علمی است و آن‌چه بیشتر باید بر آن اهتمام ورزد، نگاه‌بانی از زبان، پایدار کردن واژگان، ایجاد سیاق نگارش و انتقال نکات ظریف در آموزش است. چه، در غیر این صورت هر کسی می‌تواند با مراجعه به دائرةالمعارفی تخصصی، به بهترین شکل ممکن معانی اصطلاحات علمی مورد نظر خود را بیابد و از دانش بهره‌مند گردد. از این‌روست که حتی در بین کتاب‌های علمی نیز با کتاب‌هایی برخورد می‌کنیم که مانند یک اثر ادبی برجسته، جدا از ویژگی‌های علمی موجود در اثر، صرفاً به دلیل اثرگذار بودن نوشته و سبک منحصر به فرد نویسنده، ماندگار می‌شود. این نوشته‌ها به گونه‌ای هستند که حتی اگر یک برگ از کتابی حجیم را در جایی ببینیم بی هیچ تردیدی می‌توانیم حدس بزنیم که نویسنده آن کیست. انگار نویسنده به نوعی دستخط خود را در نانوشت‌های خویش پنهان کرده است.

کتاب‌های استاد دکتر غلامحسین مصاحب بی‌شک از این دست نوشته‌هاست. این منحصر به فرد بودن نه به دلیل استفاده از واژه‌های خاص یا ابداع در کلمه‌سازی، بلکه بیشتر به دلیل دقت در نگارش، نشانه‌گذاری، استفاده از نمادها و ارجاعات، یادداشت‌های تاریخی ماندگار، امانداری در ذکر منابع، فهرست‌نویسی برای اصطلاحات علمی و نمادها، جامع‌نویسی و مانع‌نویسی و در یک کلام مصاحب‌نویسی می‌باشد. این مجموعه از ویژگی‌هاست که نوشته وی را ماندگار کرده است.

هیأت امنای جایزه دکتر غلامحسین مصاحب، با همین دقت و نکته‌سنجی به دنبال اثری است که فرهنگ‌ساز باشد. در این آشفته بازار سرشار از متاع ناسره، این کمیته به دنبال فروشنده‌ای است که دُر سره خویش را به بازار خرد آورده باشد. شکی نیست که روزی دوباره چنین نویسنده‌ای را در جمع ریاضی‌دانان خواهیم یافت اگر همت کنیم، قلم را برداریم و نه برای کسب امتیاز که برای حیات بخشیدن به فارسی - ریاضی‌نویسی، بی‌چشمداشت ارتقا و ترفیع، ماندگار بنویسیم.

* دانشگاه فردوسی مشهد

در سال ۱۹۹۱ در مقطعی به دلیل نیافتن یک شغل آکادمیک، مدتی را به‌عنوان یک حسابدار و حتی مدتی در ساندویچی مترو مشغول فعالیت بوده است. آن‌چه کشف این محقق را برجسته می‌کند، ناشناخته بودن وی در میان محققان ریاضی است. چرا که از ایشان بعد از سال ۲۰۰۱ هیچ مقاله و یا کار پژوهشی منتشر نشده است. دستاورد این ریاضی‌دان گام مهمی در جهت اثبات نظریه مطرح در خصوص اعداد اول دوقلو (twin primes) محسوب می‌شود. اگر چه این تحقیق به‌طور قطعی وجود تعداد نامتناهی اعداد اول دوقلو را نشان نمی‌دهد، اما گام مهمی برای اثبات این مسئله محسوب می‌شود. برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به نشانی <http://www.wired.com/wiredscience/?p=158751> مراجعه نمایید.

سعید علیخانی

دانشگاه یزد

جایزه غلامحسین مصاحب برای نوشته‌های ماندگار

مجید میرزاویزی*

واژه‌ها در گذر زمان طی مسیر می‌کنند. آنان نیز هم‌چون هر موجود دیگری بخشی از تاریخ هستند و زندگی یا مرگ هر واژه‌ای می‌تواند تاریخ را دگرگون سازد همان‌گونه که حرکت یا سکون آب می‌تواند رودخانه بسازد یا مرداب پدید آورد. گاه این طی مسیر برای یک کلمه، سینه به سینه صورت می‌گیرد همان‌طور که ممکن است پدری غزلی از حافظ را برای فرزندش بخواند تا دیگر روز او نیز این گنجینه را به نسلی دیگر انتقال دهد. این اتفاقی است که در امر آموزش ریاضیات نیز رخ می‌دهد؛ معلم نفس گرمش را پشت گرد گچ تخته پنهان می‌کند و آن‌چه در لابه‌لای استدلال‌هایش می‌گنجاند چیزی عمیق‌تر از خود برهان‌هاست. بی‌تردید آن‌چه بیشتر در ذهن شاگردان می‌ماند، حرکت معجزه‌گر انگشتان، نگاه پرسشگر معلم، تأکیدهای به جا و مؤثر، آرام و تند صحبت کردن‌های استاد و گاه دلگیر شدن‌های او از شاگردانش است. این همان چیزی است که فردی را در خاطره‌ها ماندگار می‌کند.

در امر نوشتن، و به‌ویژه برای خواص نوشتن، نیز ظرافت‌هایی وجود دارد که نوشته‌ای را از دیگر نوشته‌ها متمایز می‌گرداند و باعث می‌گردد قلم نویسنده سیاق پیدا کند. واژه‌ها به یاری نویسنده در رودخانه زمان شنا می‌کنند، جان می‌گیرند و تُنگ اندیشه ما را پر می‌کنند. این هنری است که هر نویسنده‌ای نمی‌تواند واجد آن باشد. ممکن است هر کسی بتواند کتابی بنویسد، مجموعه‌ای از

اقدام نمود. این مؤسسه هم اکنون نیز با عنوان مؤسسه تحقیقات ریاضی دکتر مصاحب در دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم سابق) به فعالیت ادامه می‌دهد. وی در هر سال، تعداد اندکی از افراد مستعد را برای گذراندن دوره فوق لیسانس و آمادگی برای تدریس در مراکز آموزشی می‌پذیرفت. بیشتر دانش‌آموختگان این مؤسسه از استادان و ریاضی‌دانان برجسته شدند و نقش بزرگ و اساسی در تحول و پیشرفت علوم ریاضی در ایران ایفا نمودند. مصاحب تا پایان عمر، مدیریت مؤسسه را عهده‌دار بود و خود نیز در آن‌جا به تدریس اشتغال داشت.

از سوی دیگر، دکتر مصاحب در اواسط دهه سی سرپرستی تألیف یک دائرةالمعارف فارسی را بر عهده گرفت. این نخستین کتاب از این نوع بود که در ایران با روش علمی و معیارهای بین‌المللی منتشر می‌شد. جلد اول دایرةالمعارف در سال ۱۳۴۵ منتشر شد. در اواسط تدوین جلد دوم، در سال ۱۳۵۰، مصاحب به دلیل برخی اختلاف‌ها از سرپرستی دایرةالمعارف کناره‌گیری کرد. البته کار بنیادی و تقریباً ناتمام مصاحب توسط همکاران وی ادامه یافت و جلد دوم دایرةالمعارف در دو قسمت در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۷۴ منتشر شد. وی که به زبان‌های عربی، انگلیسی و فرانسوی تسلط داشت و با زبان‌های روسی و آلمانی نیز آشنا بود، در حاشیه کار دایرةالمعارف، سرپرستی گروهی از محققان را به عهده داشت که به امر واژه‌سازی و معادل‌سازی واژگان علمی می‌پرداختند.

در تمام دوره‌های یاد شده در بالا، و افزون بر کار دایرةالمعارف، مصاحب به تألیف کتاب‌های ریاضی نیز اشتغال داشت که فهرست آن‌ها در ادامه درج شده است. تألیف‌های وی، به‌ویژه کتاب‌های آنالیز ریاضی و تئوری مقدماتی اعداد، نمونه‌هایی برجسته و استاندارد از متون ریاضی تألیفی هستند.

غلامحسین مصاحب در سپیده دم روز ۲۱ مهر ۱۳۵۸، در سن ۶۹ سالگی، پس از آن‌که آخرین صفحه کتاب عظیم تئوری مقدماتی اعداد را که از چاپخانه گرفته بود، غلط‌گیری نمود، در حالی که هنوز قلم در دست داشت، با مرگ آنی دیده از جهان فرو بست. از دکتر مصاحب به سبب تربیت ده‌ها ریاضی‌دان، تألیف

غلامحسین مصاحب

دکتر غلامحسین مصاحب در سال ۱۲۸۹ در تهران به دنیا آمد. پدربزرگش، ادیب و خوشنویس، پدرش طبیب و مادرش شاعر بود. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران گذراند. وی دوره دبیرستان را، دو سال زودتر از زمان معمول، در شانزده سالگی تمام کرد. در سال ۱۳۰۶ به استخدام وزارت معارف درآمد. در سال ۱۳۱۶ برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت. پس از بازگشت، تدریس را در دانشسرای عالی در سال ۱۳۲۰ آغاز نمود. در سال ۱۳۲۴ برای تکمیل تحصیلات به انگلستان رفت و در سال ۱۳۲۷ به اخذ درجه دکتري در ریاضیات از دانشگاه کمبریج نایل آمد. در کمبریج وی از شاگردان خاص برتراند راسل، ریاضی‌دان و فیلسوف نامدار انگلیسی بود. پس از بازگشت به ایران، به تدریس و تحقیق در مراکز مختلف از جمله در دانشسرای عالی پرداخت. دکتر مصاحب در ادبیات عرب و علوم منقول و معقول نیز تبحر و تحصیلات عمیق داشت به طوری که از مرجع وقت شیعیان دارای اجازه اجتهاد بود.

وی چند بار مشاغل را در وزارت علوم عهده‌دار شد که مهم‌ترین آن‌ها سمت معاونت فنی وزارت مذکور در کابینه دکتر مصدق بود. مصاحب در دو دوره، کار مطبوعاتی نیز انجام داد. وی در سال ۱۳۰۹ مجله ریاضیات عالی و مقدماتی را که یک مجله ترویجی بود تأسیس کرد و طی دو سال یازده شماره از آن را منتشر نمود.

هم‌چنین از مرداد ۱۳۲۲ روزنامه سیاسی برق را منتشر کرد و خود نیز چند مقاله سیاسی و اجتماعی در آن نوشت. این روزنامه به دلیل انتشار مقاله‌های انتقادی و تند در مورد سیاست‌های دولت بارها توقیف شد. مدتی بعد مصاحب از کار روزنامه دست کشید و دوباره به عالم ریاضیات روی آورد.

از جمله کارهای اساسی و بسیار تأثیرگذار مصاحب، تأسیس مؤسسه ریاضیات بود. وی در سال ۱۳۴۴ برای جبران کمبود استاد ریاضی در کشور، به تأسیس مؤسسه ریاضیات در دانشسرای عالی

اخبار دانشگاه‌ها

دانشگاه مازندران

۱. به پیشنهاد آقای دکتر احمدپور ریاست دانشگاه و پیگیری مستمر آقای دکتر ماشاءاله متین‌فر عضو هیأت علمی دانشکده علوم ریاضی دانشگاه مازندران و همپاری و همدلی مسئولین و اعضا هیأت علمی گروه‌های ریاضی و فیزیک دانشگاه، گرایش کارشناسی ارشد ریاضی فیزیک از رشته ریاضی کاربردی، در دانشکده علوم ریاضی دانشگاه راه‌اندازی گردید و از بهمن‌ماه ۱۳۹۱ اولین گروه از این دانشجویان پذیرش شده و در حال گذراندن دروس خود می‌باشند.

۲. دانشگاه مازندران با برگزاری دهمین سمینار معادلات دیفرانسیل و سیستم‌های دینامیکی در تاریخ ۱۵ الی ۱۶ آبان‌ماه ۹۲ و ششمین سمینار ترکیبیات جبری و نظریه گراف در تاریخ ۸ الی ۹ آبان‌ماه ۹۲ موافقت خود را اعلام نمود. این دو سمینار انشاءاله به ترتیب به دبیری دکتر عبدالعلی نعمتی و دکتر یحیی طالبی، دبیران علمی دکتر محسن علیمحمدی و دکتر اصغر طالبی و دبیران اجرایی دکتر اله‌بخش یزدانی و دکتر ابوالفضل طالشیان و همکاران کمیته‌های علمی و اجرایی دو سمینار و با حضور علاقه‌مندان و محققین مربوطه برگزار خواهد شد.

۳. از سال ۱۳۹۱ در دانشکده علوم ریاضی، آقایان دکتر عزیزاله ولی‌نژاد، دکتر افشین بابائی و دکتر مصطفی اسلامی از شاخه ریاضیات کاربردی به‌عنوان اعضای جدید دانشکده جذب شدند.

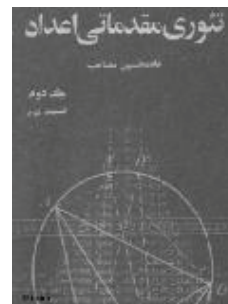
۴. در سال جدید، دو همکار گروه ریاضی آقایان دکتر ماشاءاله متین‌فر و دکتر علی تقوی به‌عنوان استاد نمونه دانشگاه انتخاب شدند.

عبدالعلی نعمتی
نماینده انجمن در دانشگاه مازندران

دانشگاه تبریز

۱. آقای دکتر حسین خیری دانشیار گروه ریاضی کاربردی از فرصت مطالعاتی شش ماهه برگشتند. ایشان در زمینه کاربرد

کتاب‌های اساسی در سه شاخه از ریاضیات برای نخستین بار (منطق ریاضی، آنالیز ریاضی و نظریه اعداد)، واژه‌سازی برای بسیاری از اصطلاحات ریاضی، ارتقای سطح نگارش متون ریاضی، اصلاح بسیاری از برنامه‌های درسی ریاضی دبیرستانی و دانشگاهی و حدود چهل سال تدریس در مقاطع مختلف، به‌عنوان پدر ریاضیات نوین ایران نام برده می‌شود.

انجمن ریاضی ایران به پاس خدمات دکتر مصاحب، جایزه‌ای را به نام وی بنیانگذاری کرده است. این جایزه هر سال به یکی از نویسندگان آثار برجسته ریاضی به فارسی اهدا می‌شود.

آثار چاپ شده مصاحب (به ترتیب سال نخستین چاپ):

۱. جبر و مقابله خیام (۱۳۱۷) (مشمول بر متن عربی و ترجمه فارسی رساله خیام در جبر و همچنین تاریخ ریاضیات تا زمان خیام)؛
۲. مدخل منطقی صورت (عنوان دیگر منطق ریاضی) (۱۳۳۴)؛
۳. فرهنگ اصطلاحات جغرافیایی (۱۳۳۸) (با همکاری تعدادی از محققان)؛
۴. حکیم عمر خیام به‌عنوان عالم جبر (۱۳۳۹) (مشمول بر اثری ناشناخته از خیام در ریاضیات)؛
۵. دایرةالمعارف فارسی (جلد اول، ۱۳۴۵)؛
۶. آنالیز ریاضی (۱۳۴۸)؛
۷. تئوری مقدماتی اعداد (جلد اول، شامل دو قسمت، ۱۳۵۳)، (جلد دوم، شامل سه قسمت، ۱۳۵۸) (مجموعاً بیش از ۳۱۵۰ صفحه).

طاهر قاسمی‌هنری
دانشگاه خوارزمی